

AKTUALITĀTES SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANĀ

APRĪLIS 2023

LATVIJĀ:

- 25. aprīlī vairāk nekā 100 cilvēki pulcējās pie ministru kabineta, kur biedrība "Centrs MARTA", kā arī organizācijas "Sievieteļ paveicās" un "Protests", rīkoja piketu "Nāves iemesls: sieviete", lai pieprasītu rīcību saistībā ar atbildīgo iestāžu atbildību Jēkabpils novadā notikušās sievietes slepkavības gadījumā, kā arī atbildību par politiķu nevēlēšanos ratificēt Stambulas konvenciju. Šī gadījuma kontekstā aicinām arī noklausīties Latvijas Radio 1 raidījumu "Ģimenes studija", kas tika veltīts vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē tēmai.
- Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Konsultatīvā nodaļa ir atsākusi nodrošināt bezmaksas ģimenes psihoterapijas konsultācijas ģimenēm ar bērniem krīzes situācijās. Pakalpojuma mērķis ir sniegt ģimenes psihoemocionālajās vajadzībās balstītu atbalstu krīzes situācijā iespējami ātra emocionāla atviegļojuma sasniegšanai.
- Valdība ir apstiprinājusi Satiksmes ministrijas rosinātos grozījumus, kas paredz rezervēt palīdzības dienesta numuru 116016 sievietēm, kas cietušas no vardarbības. Paredzēts, ka atbalsta tālrunim jābūt pieejamam visu gadu 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā un bez maksas.
- 4. aprīlī Saeimas Mandātu komisija atbalstīja tālāku iniciatīvas par bezmaksas higiēnas precēm meitenēm skolās virzību. Diskusijās vairums piekrita, ka nākotnē skolās jārada iespējas saņemt higiēnas preces bez nepieciešamības kādam jautāt pēc tām, piemēram, saņemot tās speciāli paredzētos automātos.
- 27. aprīlī Rīgā norisinājās "Novatore Impact Summit", kas ir starptautiska konference sieviešu ekonomiskai spēcīnāšanai. Tās mērķis ir veicināt sieviešu ekonomisko aktivitāti un sekmēt dzimumu līdztiesību vadošās līderpozīcijās. Konferencē uzstājās pasaules līmeņa biznesa līderes, politiķes un starptautisko organizāciju vadītājas no 10 valstīm.

- Atzīmējot Pasaules intelektuālā īpašuma dienu, kuras tēma šogad ir sievietes radošajās industrijās, Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība 26. aprīlī organizēja konferenci-diskusiju "Sieviete un intelektuālais īpašums. Sievietes kā inovāciju un radošuma dzinējspēks Latvijas mūzikas industrijā".
- Lai veicinātu Latvijas kiberdrošības spējas un piesaistītu šajā jomā vairāk sieviešu, izveidota starptautiskās iniciatīvas "Women4Cyber" pārstāvniecība Latvijā. Tās mērķis ir veicināt sadarbību un pieredzes apmaiņu jau esošajām kiberdrošības ekspertēm, kā arī organizēt izglītojošus pasākumus un kursus dažādās kiberdrošības jomās, lai piesaistītu jaunās speciālistes.
- Lai iedvesmotu un dalītos pieredzē darbā jaunuzņēmumu vidē, jaunuzņēmējas sievietes 27. aprīlī tika aicinātas uz pasākumu konferences "TechChill" ietvaros "Viņa ir biznesā: No uzņēmējas līdz valdes priekšsēdētājai".
- Veselības ministrija kopā ar ekspertiem ir izstrādājusi izglītojošas filmas jauniešiem un pieaugušajiem, kurās ar praktisku dzīves situāciju izspēli tiek skaidrotas izplatītas situācijas un mīti, ar kuriem jaunieši un pieaugušie var saskarties seksuālās un reproduktīvās veselības jomā.
- Aicinām iepazīties ar Ukrainas Korporatīvās sociālās atbildības padomes priekšsēdētājas Marinas Saprikinas interviju par Ukrainas sieviešu uzņēmējdarbības atbalstu kara laikā.
- Vēsturniece Ineta Lipša Radio "Naba" raidījumā "Portolāns" stāsta par Latvijas sieviešu politisko vēsturi, skaidrojot, ka Latvijas politiķi 1920.-1930. gados bijuši savā ziņā feministiski. Latvija bija pirmā demokrātiskā valsts Eiropā, kas atļāva izdarīt abortu sociālu iemeslu dēļ - šos grozījumus pieņēma 4. Saeima, kurā bija 99 vīrieši un tikai viena sieviete politiķe - Berta Pīpiņa.

E I R O P Ā :

- Eiropas Savienības Padome ir pieņēmusi direktīvu, lai apkarotu diskrimināciju darba samaksas jomā un palīdzētu novērst vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības Eiropas Savienībā. Saskaņā ar jauno darba samaksas pārredzamības direktīvu ES uzņēmumiem būs pienākums publicēt informāciju par to, cik daudz uzņēmumi maksā sievietēm un vīriešiem par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu. Darba samaksas pārredzamības direktīva stāsies spēkā pēc publicēšanas ES "Oficiālajā Vēstnesī". Eiropas Savienības dalībvalstīm pēc tam direktīvas transponēšanai būs līdz pat trīs gadiem laika, lai, pielāgojot savus nacionālos tiesību aktus, ņemtu vērā jaunus noteikumus.
- Izvērtējot, ko Eiropas Savienības institūcijas un dalībvalstis ir paveikušas, lai cīnītos pret seksuālu uzņēmānos, Eiropas Parlamenta deputāti aicina ieviest labākas ziņošanas procedūras un atbalstu cietušajiem. Ziņojuma projekts, ko sagatavoja Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja, uzsver, ka dažās ES valstīs šī jautājuma kontekstā nav bijis redzams nekāds progress, tādēļ būtu nepieciešams ieviest vienotu ES līmeņa definīciju seksuālajai vardarbībai un seksuālās uzņēmānās gadījumiem, lai novērstu šobrīd pastāvošo aizsardzības fragmentāciju cietušajiem ES dalībvalstīs.
- Eiropas Padome ir publicējusi Dzimumu līdztiesības kalendāru, kurā ietvertas personas un notikumi Eiropas vēsturē, kas ir nozīmīgi dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību vēsturē. Kalendārs tiks regulāri papildināts, tādēļ ir iespējams iesūtīt ieteikumus jauniem kalendāra ierakstiem.
- Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts ir nācis klajā ar jaunu metodoloģisko ziņojumu par datu vākšanu kontekstā ar publiskajiem iepirkumiem Eiropas Savienībā, kas ņem vērā dzimumu līdztiesības aspektus.
- Eiropas Padome kopā ar Islandes Ārlietu ministriju 27.-28. aprīlī rīkoja konferenci par zēnu un vīriešu lomu dzimumu līdztiesības politikā un cīnā pret vardarbību pret sievietēm.

P A S A U L Ē :

- 27. aprīlis visā pasaulē tika atzīmēts kā Starptautiskā diena meitenēm informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā. ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcija savā paziņojumā norāda, ka meitenēm ir jābūt drošai, iekļaujošai un vienlīdzīgai piekļuvei tehnoloģijām, prasmēm tās izmantot, kā arī izglītības un profesionālajām iespējām pilnvērtīgi piedalīties zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu, matemātikas un mākslas jomās.
- Pasaules banka ir publicējusi ierakstu par to, kā lieli dati norāda uz to, ka mobilitāte un tās sniegtās iespējas nav dzimumneitrāli. Dzimumu līdztiesības aspekts bieži vien tiek aizmirsts, kad tiek domāts par infrastruktūras un mobilitātes politiku, taču dati norāda, ka sievietes un vīrieši izmanto transportu dažādos veidos. Lai gan tam ir daudzi iemesli - viens no galvenajiem faktoriem ir tradicionālo dzimumu lomu saglabāšanās, kas izpaužas kā atšķirīgi pienākumi un darba sadale mājāsaimniecībā, atšķirīgi darba grafiki, kā arī drošības apsvērumi sievietēm.
- Aicinām iepazīties ar ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas publikāciju par to, kā Libānā sievietes cīnās par higiēnas preču pieejamību meitenēm un sievietēm, kā arī par informācijas pieejamību, kas saistīta ar seksuālo un reproduktīvo veselību.
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) ir publicējusi ziņojumu par sieviešu iesaisti sociālajā un solidaritātes ekonomikā.
- Romas katoļu baznīcas pāvests Francisks pieņēmis lēmumu gaidāmajā bīskapu konferencē atļaut balsot arī sievietēm. Vatikāns publicējis grozījumus Bīskapu sinodes noteikumos, kas paredz tiesības piecām klostermāsām piedalīties balsojumā kopā ar pieciem mūku ordeņu locekļiem. Balstiesības sinodē piešķirtas arī 70 pāvesta izraudzītiem ticīgajiem, un puse no viņiem būs sievietes.
- Pirmo reizi Jaunzēlandes vēsturē tās valdībā būs vienāds vīriešu un sieviešu skaits - 10 vīrieši un 10 sievietes.